

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsinki, 15. 6. 1948.

Kiertokirje N:o 180.

Asia: Kh-lautakuntien arkistojen säilytys, hoito ja järjestäminen.

Viite: KHM:n yleisen osaston kiertokirje N:o 477/17. 12. 46, kh-arkistojen järjestelytoimikunnan kirj. N:o 17/143/15. 9. 1947.

Kansanhuoltolautakunnille.

Kansanhuoltolautakunnista ja kansanhuoltojohtajista 9 päivänä toukokuuta 1947 annetun valtioneuvoston päätöksen määräyksistä johtuen kansanhuoltolautakuntien arkistot kuuluvat kunnallisiin arkistoihin. Julkisista arkistoista 20 päivänä tammikuuta 1939 annetun lain määräysten mukaan kaikki kunnalliset arkistot on järjestettävä niitä ohjeita noudattaen, jotka valtionarkisto on antanut kunnille kiertokirjeessään N:o 2 a ja b/29. 5. 1941. Kansanhuoltoministeriö on katsonut tarpeelliseksi, saattaakseen arkistojen järjestämisen ja luetteloinnin yhdenmukaiseksi kaikissa kansanhuoltolautakunnissa, antaa asettamansa kansanhuoltoarkistojen järjestelytoimikunnan tekemän esityksen pohjalla yksityiskohtaiset arkistointiohjeet ja määrätä edellä mainitussa kiertokirjeessä annettujen yleisten arkistonhoito-ohjeiden lisäksi noudatettavaksi seuraavaa:

1. Arkiston säilytys, hoito ja luettelointi.

Arkiston säilytystä varten on kansanhuoltolautakunnan varattava erityinen huone, joka voidaan pitää lukittuna ja jonne sivullisilla ei ole pääsyä. Mikäli erityisen arkistihuoneen varaaminen tuottaa aluksi voittamattomia vaikeuksia, voidaan arkistoa säilyttää toimistihuoneissa hyllyillä, mikäli kysymys on sellaisesta arkistoaineksesta, jonka anastaminen ei voi johtaa väärinkäytöksiin, muuten lukituissa kaapeissa tai tarkoitusta varten valmistuissa, sivusta aukeavissa, lukituissa laatikoissa. (Sopiva laatikon koko olisi sisämitoilta seuraava: pit. 100 sm, lev. 31 sm ja kork. 42 sm.)

Sellainen arkistoaines, joka *määräajan kuluessa tullaan hävittämään*, voidaan lukittui-

hin tai kiinninaulattuihin laatikkoihin pakattuna säilyttää muussakin sellaisessa paikassa, jossa se on arkistosta vastuussa olevan virkamiehen silmälläpidon alaisena ja jossa se ei ole suoranaishuoneelle tuhoutumiselle alttiina tai sivullisten käsille saatavissa.

Sellainen arkistoaines, joka tullaan *jatkuvasti* säilyttämään, on pidettävä kotelossa tai kansioissa, ellei ole kysymys sidotuista asiakirjoista. Määräajan kuluttua hävitettävät arkistoainekset on joko pantava koteloihin tai käärittävä käärepapereihin ja sidottava nuoralla nipuiksi tai paketeiksi. Jokaiseen koteloon, kansioon tai pakettiin on selvästi merkittävä: mihin arkistoon se kuuluu, mitä asiakirjoja se sisältää ja miltä vuosilta ne ovat.

Jokaisen kansanhuoltolautakunnan arkistosta on tehtävä *päälluettelo* asiakirjanidosten, -kansioiden, -koteloiden ja kääreiden tarkkuudella. Luettelo on tehtävä kolmena kappaleena, joista yksi kappale jää arkistosta vastuussa olevalle henkilölle, yksi otteina sijoitettavaksi kysymyksessä olevia asiakirjoja sisältävän laatikon sisäkanteen tai hyllyn sivuseinälle ja yksi kappale luetteloa on lähetettävä maakunta-arkistoon. Luetteloa täydennetään vuosittain ja siihen tehdään merkinnät vahvistettujen ohjeiden mukaan suoritetuista asiakirjaryhmien hävittmisistä.

Muuten on soveltuvin osin noudatettava, mitä valtionarkiston ohjeissa kunnallisten arkistojen asiakirjain hoitamisesta on määrätty.

2. Uuden asiakirja-aineiston järjestäminen.

Kansanhuoltoministeriö on vahvistanut kansanhuoltolautakuntia varten arkistokaavan, joka, sellaisena kuin se on tähän liitettyä,

on otettava käytäntöön kaikissa kansanhuoltolautakunnissa heinäkuun 1 päivänä 1948, mainitusta päivästä alkaen kertyvää asiakirja-aineistoa järjestettäessä. Lautakuntien on sen vuoksi järjestettävä ensi tilassa kaavan mukaiset asiakirjojen järjestelypaikat siirtämällä esim. vanhoja asiakirjoja kirjejärjestäjästä pahvikääreisiin. Yleensäkin on pyrittävä käyttämään hyväksi vanhat kirjejärjestäjät ja huomioitava on tällöin, että kirjejärjestäjät eivät ole säilytyspaikkoja.

Arkistokaavan mukaan järjestettynä erinimikkeiset asiakirjat saadaan tarkoituksenmukaisiin ryhmiin, jotka ovat kaavassa varustetut esimerkkeinä mainituilla kaavakkeiden numeroilla.

3. Vanhan arkiston järjestäminen.

Heinäkuun 1 päivään 1948 mennessä kertynyt asiakirja-aineisto muodostaa ns. vanhan arkiston, jota lautakuntien on ryhdyttävä myös ensi tilassa järjestämään ja luettelomaan oheenliitetyn arkistokaavan mukaisella tavalla ja tulee järjestelyn olla suoritettu kuvan vuoden loppuun mennessä. Kaavan reunaan on eri asiakirjaryhmien kohdalle merkitty säilytysaika, jonka kuluttua ne saataneen myöhemmin hävittää, sitten kun valtionarkisto on antanut siihen suostumuksensa. *Nämä hävitettäväksi tarkoitettut asiakirjat on näin ollen toistaiseksi säilytettävä edelleen arkistossa*, mutta voidaan siitä huolimatta jo erottaa muista asiakirjoista. Ministeriö tulee, saatuaan valtionarkistolta pyytämänsä suostumuksen niiden hävittämiseen, antamaan myöhemmin ohjeet, saadaanko ne tai mitkä niistä tällaisenaan hävittää.

Tämän lisäksi ministeriö määrää, että niiden asiakirjojen lisäksi, jotka on kaikkien kansanhuoltolautakuntien arkistoissa jatkuvasti säilytettävä, on sitäpaitsi:

Helsingin, Turun, Tampereen, Vaasan ja Lahden kaupungeissa, Varkauden kauppalassa ja seuraavien maalaiskuntien: Finström'in, Haukiputaan, Hollolan, Janakkalan, Jomalan, Jyväskylän mlk:n, Kauhavan, Ke-

mijärven, Kiukaisten, Kymin, Lohjan mlk:n, Mikkelin mlk:n, Mäntyharjun, Nivalan, Pietarsaaren mlk:n, Porvoon mlk:n, Sippolan, Suonenjoen, Tervolan ja Vöyrin kansanhuoltolautakuntien arkistoissa *pysyvästi säilytettävä myöskin* kauppa- ja ravitsemisliikkeiden sekä jalostuslaitosten tilitykset (ilman tosikkeita, jotka säilytetään 10 v.) ja kansanhuoltotoimistoissa mahdollisesti pidettävät tilit, joihin kuuluvat myöskin ns. perusvarastokortit ja näiden lisäksi vielä liikkeiden hallussa kunkin tarvikkeen säännöstelyn alkaessa olleita varastoja ja näissä tapahtuneita muutoksia koskevat sekä neljännes- että puoli-vuosi-inventointiasiakirjat.

Ministeriö kehoittaa kansanhuoltolautakuntia noudattamaan annettuja ohjeita ja saattamaan arkistonsa sellaisiksi kuin ohjeet edellyttävät. Samalla ministeriö viittaa kansanhuoltolautakunnista ja kansanhuollonjohtajista 9 päivänä toukokuuta 1947 annetun valtioneuvoston päätöksen 11 §:ään ja paikallisen kansanhuollon yleisen ohjesäännön 10 §:ään, joiden mukaan kansanhuollonjohtaja on vastuussa asiakirjain tarkoituksenmukaisesta säilyttämisestä, joten heidän velvollisuutensa on valvoa tehtävään määrättyjen henkilöiden toimintaa arkistojen järjestämisessä ja hoidossa sekä arkistoinnista annettujen määräyksien noudattamista.

Kansanhuoltolautakunnat saavat myös arkiston teknillisessä järjestelyssä opastusta kunnantoimistoilta, joille Maalaiskuntien Liitto r.y. on antanut asiassa ohjausta. Muutoinkin olisi kansanhuoltolautakuntien arkistojen järjestelyssä käytettävä samantaisia tarvikkeita (kansioita, kotelaita, lueteloita ym.) kuin muissa kunnallisissa arkistoissa.

Annettujen ohjeiden noudattamista tullaan valvomaan piiritoimistoista ja ministeriöstä käsin. Arkistojen järjestelyssä tullaan antamaan tarvittaessa myös neuvoja ja ohjausta ja voivat kansanhuoltotoimistot kääntyä asiassa piiritoimistoissa piiri- ja apulaispiiritarkkailijain puoleen.

Kansanhuoltoministeri *T. N. Vilhula.*

Apulaisosastopäällikkö *Uno Vuormaa.*

- Liitteet: 1. Kansanhuoltolautakuntien arkistokaava.
2. Valtionarkiston kiertokirje N:o 2 a (maalaiskuntia koskeva), 2 b (kaupunkikuntia koskeva) 29. 5. 1941.

Kansanhuoltolautakuntien arkistokaava.

A. Diaarit ja niiden kaltaiset muut merkintäkirjat ja kortistot:

Säilytetään:

- a. Saapuneiden kirjeiden diaarit
- b. Menneiden kirjeiden diaarit
- c. Anomuskortistot
- d. Jakelukortistot
- e. Postikirjat

} pysyväisesti

B. Luettelot ja yhdistelmät:

- a. Arkistoluettelo
- b. Liikkeitä ja laitoksia koskevat luettelot ja yhdistelmät:

J 69, 297, 359 a—b,
 tarvikevarastoista: (J) 10,
 15, J 19, 20, 53, 70, 81, 107,
 150, 203, E 34),
 tarvikkeiden jakelukausi-
 lutuksesta: (J 10, 11, 12,
 13, J 11, 21 b, 27, 37, 84,
 84 b, 216, 239, T 26),
 jalostuslaitosten tuotannosta
 ja toiminnasta: (J 86, 263).

} pysyväisesti

- c. Viljelijöitä ja karjanhaltijoita koskevat luettelot ja yhdistelmät:

sato- ja puinti-ilmoituksista
 (J 34, 50, 73, E 49, 54),
 viljan ja perunan inventoin-
 neista (E 3, 72, 150, 218,
 253),
 kotieläinmääristä (J 135, E
 29, 85, 157, 274, 289),
 luovutusaloista (E 11, 129,
 134, 174, 234, 270, 298),
 luovutusmääräyksistä ja
 -määristä (E 18, 23, 24, 81,
 87, 117 a, 143, 162, 169, 186,
 190, 200, 210, 224, 233 a,
 244, 245, 258, 282, 288).

} pysyväisesti

C. Pöytäkirjat:

- a. Kh-lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjat liitteineen
- b. Arvioimispöytäkirjat liitteineen (J 154)
- c. Viljelysmaan luokituspöytäkirjat liitteineen (E 299)

D. Konseptit ja jäljennökset:

- a. Kuulutukset
- b. Menneiden kirjeiden toisteet (J 106, 121, 154, 264)

} pysyväisesti

Säilytetään:

c. Liikkeille ja laitoksille annettujen ostolupien jäljennökset
(J 7, 56, 60, 62, 66, 77, E 16, 43, T 21)	}	5 vuotta
d. Siemenostolupain jäljennökset (J 7, E 4)		
e. Väkilannoitteiden ja -rehujen ostolupain jäljennökset
(E 101, 114, 264)	}	2 vuotta
f. Yksityisille henkilöille annettujen eri tarvikkeiden ostolupain jäljennökset (J 7, 60, 62, 66, 221, 247, 363)		
g. Kuljetushupain jäljennökset (E 42, 116)	}	2 vuotta
h. Valmistus- ja vaihtolupain jäljennökset (J 38, E 55, 201, 263, 267, 268, 269)		
i. Ilmoitus ostokorttien pidättämisestä (J 327)	}	5 vuotta
j. Kansanhuoltolautakunnan antamia todistuksia ja kuitteja
(J 14, 35, 49, 87, 88, 237, E 32, 265, 266)		
k. Maksujen vahvistukset (T 79, 80, 177 a—b, 178 a—b, 205)		

E. Saapuneet asiakirjat:

a. Saapuneet kirjelmät (kirjeasiat):

1. Autot, polkupyörät ym. sekä niiden tarvikkeet
2. Kahvi, tee ym. (juomat, hedelmät, makeiset, mausteet, tupakka)
3. Kala ja kananmunat
4. Kemiallisen teollisuuden raaka-aineet ja tuotteet
5. Liha ja eläimet
6. Matka-, palkkio- ym. laskut sekä henkilöasiat
7. Metalliteollisuuden raaka-aineet ja tuotteet
8. Ostokortit, -kupongit ja ostoluvat
9. Peruna ja juurikasvit
10. Poltto- ja voiteluaineet sekä puujalosteet
11. Ravintorasvat ja maito
12. Siemenet, rehut ja lannoitteet
13. Sokeri, siirappi ja keinotekoiset makeuttamisaineet
14. Tarkkailutoiminta
15. Tekstiili- ja nahkateollisuuden raaka-aineet ja tuotteet
16. Vilja ja viljatuotteet
17. Sekalaista

pysyväisesti,

paitsi asetuskokoelman, säännöstelytiedoitus- ja hintatiedoitus- sekä kh-ministeriön, kh-piirien ja muiden viranomaisten *kiertokirjeistä yksi kappale 10 vuotta*, muita kiertokirjeiden kappaleita ei säilytetä sen jälkeen kun niitä ei enää sovelleta käytäntöön

b. Saapuneet ilmoitukset:

1. Takavarikkoinventoinnit (J) 5, 6, 15, 17, 18, J 36, 43, 52, 65, 80, 83, 200, 214, E 1)	}	10 vuotta
2. Yleiset inventoinnit (J 85, 112, 120, 127, 149, 157, 178, 218, 222, 238, 259, 271, 279, 288, 293, 304, 315, 316, 325, 331, 355, 360, 364, 372, E 33, 38 a, 38 b)		
3. Hinnanmuutosinventointi-ilmoitukset (J 188, 189, 205, 299, 300, 301, 307, 309, 310, 311, 318, 319, 334, 339, 340, 341, 343, 344, 346, 365, 366, E 118)	}	2 vuotta
4. Viljelijöiden ja karjanhaltijoiden ilmoitukset (J 102, 109, 124, 126, E 2, 12, 20, 20 b, 28, 53, 60, 61, 84, 123, 128, 152, 156, 194, 227, 232, 238, 272, 279, 280, 290, 303) Viljelijän luona suoritettujen inventointien asiakirjat (E 30, 52, 67, 68, 71, 146, 147, 215, 217, 242) Sadonarviointitodistukset (E 187, 306)		
5. Kuluttajia koskevat ilmoitukset (T 7, 10, 43, 122)	}	Siksi kunnes asia on lopullisesti päätetty

Säilytetään:

c. Saapuneet anomukset:

I. Diariin merkityt (E 90, 91, 235, 236)

2 vuotta

II. Muut:

1. Ostokorttitanomukset (J) 2, J 31, 51, 71, 108, 123, 155, 187, 228, 229, 244, 245, 248, 256, 268, 285, 286, 301, 323, 328, 330, 342, 348, 362, 369, 370, 373)

5 vuotta

2. Niiden liitteet (lääkärintodistukset, kätilöjen antamat todistukset, poliisitutkintapöytäkirjat, palautuskuitit)

2 vuotta

3. Viljelijäin anomukset (E 61, 90, 236, 303, T 149 ym.)

Siksi kunnes asia on lopullisesti päätetty

4. Kuluttajain anomukset (J 207, 233, T 55, 154)
(Peitehuopa, suoja-puku, petrooli, bensini, voiteluaine, lisäsaippua, maaliaineet ym.)

Hylättyjä ei säilytetä

5. Muut anomukset (J 266, 320)

Diaariin merkityt 2 v., muut 10 v.

C. Tiliasiakirjat:

a. 1. Kansanhuoltolautakunnan omat tilit

2. Tosikkeet

pysyväisesti

b. Ostokorttien varastokirjat (J 173)

Vastaanottokuitit (J) 3, 4, J 67, 72, 219)

Jakelulistat (J 171, 172, 193, 194, 298)

Inventoimmit (J 114, 119, 137, 141, 142, 169, 177, 195, 236, 302, 308, 352, 353)

Palautusluetteloiden jäljennökset (J 292)

Muut tosikkeet (J) 25, 48, J 237, 269, 305)

10 vuotta

c. 1. Liikkeiden ja laitosten tilitykset (J 3, 4, 24, 41, 46, 67, 72, 78, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 97 b, 98, 99, 100, 101, 104, 105, 110, 120, 129, 130, 147, 160, 167, 179, 180, 184, 197, 202, 210, 211, 212, 215, 219, 240, 241, 242, 287, 333, 349, E 92, 102, 125, 142, 191, 192, 193, 209, 271, 299, T 24, 165)

Helsinki, Turku, Tampere, Vaasa ja Lahti; Varkauden kauppala, sekä seuraavat maalaiskunnat: Finström, Haukipudas, Hollola, Janakkala, Jomala, Jyväskylä mlk., Kauhava, Kemijärvi, Kiukainen, Kymi, Lohja mlk., Mikkeli mlk., Mäntyharju, Nivala, Pietarsaari mlk., Porvoo mlk., Sippola, Suonenjoki, Tervola ja Vöyri, pysyväisesti, muualla 10 v.

2. niihin liittyvät tosikkeet (J 7, 8, (J) 16, J 22, 26, 26 b, 38, 39, 40, 54, 55, 56, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 74, 76, 77, 79, 82, 89, 113, 115, 116, 117, 131, 134, 138, 151, 152, 182, 183, 190, 191, 201, 206, 208, 217, 220, 221, 235, 250, 251, 252, 253, 260, 261, 274, 275, 276, 284, 295, 333, 351, E 5, 19, 36, 39, 55, 58, 59, 66, 101, 110, 114, 121, 122, 183, 184, 189, 201, 250, 251, 261, 264, 268, 306, -VV 1, 57, 58, 67, 75, -Int. 589, -T 146, 258)

10 vuotta

d. 1. Viljelijöitä ja karjanhaltijoita koskevat kh-toimistossa pidetyt tilit (E 44, 126 a—e, 127 a, 300 a—b)

pysyväisesti

Säilytetään:

2. Talouseläinkortisto (E 277)

niiden tosikkeet (J 7, 39 b, 54, 74, 75, 76, 91 liitteineen,
111, 113, 134, 176, 182, 191, 213, 235, 243, 270, E 4, 5,
7, 14, 15, 16, 21, 36, 42, 43, 50, 58, 59, 66, 108, 112, 121,
122, 136, 167, 178, 206, 250, 251, 256, 284, 285, 286,
287, 294, 305 a—b, -VV 57)

2 vuotta

10 vuotta

Helsinki 1954. Valtioneuvoston kirjapaino

lpi 59